

Skrypt z języka niemieckiego dla słuchaczy ULO 4

Poniżej zostały przedstawione zagadnienia z programu nauczania języka niemieckiego dla słuchaczy Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych obowiązujące w Zespole Szkół im. Andrzeja Średniawskiego w Myślenicach. Uporządkowany zbiór treści nauczania z ich opisem i przykładami powinien pomóc słuchaczom w przygotowywaniu się do aktywnego uczestnictwa w obowiązkowych konsultacjach oraz do egzaminów semestralnych.

Zagadnienie	Opis i przykłady
Kraje niemieckojęzyczne	<p>Ogólne informacje nt. : geografii (kraje związkowe, ważniejsze miasta, rzeki, góry...) stolic : Wie heißt die Hauptstadt von? Die Hauptstadt von heißt Wien, Berlin, Bern. liczby ludności: np. Die BRD hat 80 Millionen Einwohner. znane firmy, produkty, wybitne postacie, wymaganie egzaminacyjne : wiedza o krajach nauczanego języka obcego</p>
Umweltschutz	<p>Wodurch ist die Umwelt bedroht? (ca zagraża środowisku?)</p> <ul style="list-style-type: none"> - saure Regen - Ozonloch - Waldsterben - Industrie. <p>Was tust du für die Umweltschutz? (co robisz dla ochrony środowiska?)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hausmüll vorsortieren - Energie und Wasser sparen - alternative Energiequelle benutzen - Strom und Wärme aus Solarkraft - Naturschutzgebiet <p>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego</p>
Gefühle: Freundschaft, Liebe	<p>Wie findest du Freundschaft/ Liebe? (co sądzisz o przyjaźni/ miłości?)</p> <ul style="list-style-type: none"> - auf Freund kann man rechnen - Probleme teilen und lösen - viel Zeit zusammen verbringen - in Schwierigkeiten helfen - keine Geheimnisse voreinander haben - tolerant , hilfsbereit sein

	<ul style="list-style-type: none"> - füreinander sich sorgen - viel Spaß zusammen haben - über alle lieben - Liebe erweisen (okazywać miłość). <p>Welche Werte sind im Leben der Menschen wichtig? (ważne wartości w życiu człowieka) Familie, Karriere, Liebe, Musik, Kunst, Verantwortung, Tradition, Gesundheit, Freunde, gute Ausbildung <i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, życie człowieka, wartości, świat uczuć</i></p>
Konflikte zu Hause	<p>Mit wem streitest du? (z kim sie kłócisz?) -mit dem Bruder, mit der Schwester, mit Eltern.....</p> <p>Warum streitet ihr euch? (dlaczego się kłócicie?) Streitetgründe (powody kłótni) - um das Computerspiel - um das Aufräumen und die Ordnung im Zimmer - um hohen Telefonrechnungen - über schlechte Noten in der Schule. Einverstanden! Darüber läßt sich nicht streiten. (Zgoda! Nie ma co się kłócić.) ich bin gegen ... – jestem przeciwko... ich bin für ... jestem za <i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, życie człowieka, relacje rodzinne</i></p>
Süchte	<p>Argumente gegen Rauchen/Alkoholsucht/Medikamentensucht/Drogensucht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tödlich (śmiertelny) - schwere Krankheiten z.B. AIDS - schadet der Gesundheit (szkodzi zdrowiu) - das Gift (trucizna) - kann man Krebs kranken (można zachorować na raka) - Vergiftung (zatrucie) - arbeitsunfähig (niezdolny do pracy) - schlechte Familienverhältnisse (złe stosunki rodzinne) <p>Wie sieht das Problem in Polen aus?(rozwiązanie problemu w Polsce)</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbieten – zabronić, zakazać - Beratung – poradnictwo - sich in ärztliche Behandlung begeben udać się na leczenie -Entzugkurs von der Droge- kuracja odwykowa <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, człowiek nałogi, uzależnienia</i></p>

Behinderte	<p>die Krankheit – choroba, die Gesundheit - zdrowie der Krüppel - kaleka die Taubheit – głuchota blind – niewidomy (Blindheit- ślepotą) krank – chory taubstumm – głuchoniemy angeboren – wrodzony lahm werden – zostać sparaliżowanym Invalidenrente – renta inwalidzka an Krücken gehen – chodzić o kuli der Rollstuhl – wózek inwalidzki</p> <p>Hilfsorganisation :</p> <ul style="list-style-type: none"> - organisieren Gewinnspiele und Lotterie - Behinderten bei Konzerten, Festen, Veranstaltungen helfen - integrative Schulen öffnen <p>Probleme der Behinderten</p> <p>Auf welche Weise kann man Behinderten helfen?</p> <p>Wie verstehst du Worte Integration statt Isolation?</p> <ul style="list-style-type: none"> - zu wenig Parkplätze - Schwierigkeiten mit Zugänge - mehr Aufzüge und Toiletten für Behinderte - bei Situation helfen (pomagać) - zusammen Zeit verbringen, Sport treiben - Hilfsaktion starten (akcja pomocy) - Meisterschaften für Behinderte – Paralympics - mit Psychologe sich treffen - Arbeitsplätze (Restaurant, Büro, zu Hause ...) <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, niepełnosprawność</i></p>
------------	--

Medien Fernsehen Presse	<p>Tageszeitung und Zetschrift: (gazeta codzienna i czasopismo)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nachrichten aus dem Ausland und Inland - Sportnachrichten - kurze aktuelle Informationen - Fernsehprogramm - Reportagen, Kommentare, Artikeln. <p>Was siehst du im Fernsehen? Wie oft?</p> <p>Sendung – audycja telewizyjna</p> <ul style="list-style-type: none"> - politische Magazine - Krimis - Sportsendungen - Romanverfilmungen - Nachrichten <p>Welche Rolle spielt Fernsehen in deinem Leben?</p> <ul style="list-style-type: none"> - kann man interessante Programme sehen - zusammen mit Familie gute Filme sehen - die Filme sind langweilig, interessant
-------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - ich sehe oft/selten fern (często/ rzadko oglądam TV) - ich habe wenig Zeit - das macht mir Spaß - im Fernsehen viel Gewalt gezeigt wird (w telewizji pokazywane jest dużo przemocy) <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, środki masowego przekazu</i></p>
--	---

Arbeitswelt	<p>Wyrażenia: arbeiten, jobben, Ferienjobb, Arbeit Was sind Sie von Beruf? Was kannst du? arbeitslos (bezrobotny) Arbeitslosigkeit (bezrobocie) Arbeitszeit – czas pracy der Lohn - płaca (der Verdienst – zarobek) verdienen - zarabiać Was verdiene ich? Ile zarobię? der Arbeitgeber – pracodawca der Arbeitnehmer – pracownik der Betrieb – zakład pracy (firma) Arbeitsvermittlung – pośrednictwo pracy sich im Arbeitsamt melden – zgłaszać się w biurze pracy/ urzędzie zatrudnienia Sozialhilfe bekommen – otrzymać pomoc socjalną im erlernten Beruf arbeiten – pracować w wyuczonym zawodzie</p> <p>arbeiten als.... pracować jako eine Stelle bekommen – otrzymać stanowisko pracy /pracę Stellenanzeigen – ogłoszenia o pracy schwarz arbeiten – pracować „na czarno” Berufserfahrungen - doświadczenia zawodowe Ich arbeite 3 Jahren in seinem Beruf. (3 lata w swoim zawodzie) Technikum absolviert – ukończyć technikum Berufsausbildung – wykształcenie zawodowe sich um eine Stelle bewerben – ubiegać się o posadę/pracę die Arbeit suchen - szukać pracy</p> <p>wyrażenia przymiotnikowe (w czasie przyjęcia do pracy) - ich bin ... verantwortlich (odpowiedzialny), arbeitsam (pracowity), diszipliniert (zdyscyplinowany), pünktlich (punktualny), genau (dokładny), itp.... Vortellungsgespräch – rozmowa kwalifikacyjna <i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, praca</i></p>
-------------	---

<p>Träume Wünsche</p>	<p>Wyrażenie swoich życzeń, mówienie o swoich zamiarach , snuć planów dokonujemy poprzez: - ich möchte (chciałbym, chciałąbym) - ich würde fahren, fliegen , lernen, gehen (tryb przypuszczający: pojechałbym, poleciałbym, nauczyłbym się, poszedłbym,) - ich werde fahren, lesen, kaufen (czas przyszły Futur I – pojadę, przeczytam, kupię ...) - ich habe Absicht..... – mam zamiar</p> <p>- Pläne haben – mieć plany - planen – zaplanować -vorhaben – zamierzać</p> <p>Was hast du vor? (co zamierzasz?) -erwarten – oczekiwać</p> <p>Ich wünsche mich, auf einer Insel mit Palmem zu liegen. (Marzę, aby leżeć pod palmami na wyspie.) - genug Geld haben (mieć wystarczająco dużo pieniędzy) - heiraten und Kinder haben (ożenić się, mieć dzieci) - neuen Sportwagen kaufen (kupić nowy sportowy samochód) - Haus bauen (wybudować dom) - Abitur ablegen (zdać maturę) - studieren (studiować)</p> <p>Meine erste Wunsch ist(moje pierwsze życzenie to.....) in der Zukunft – w przyszłości <i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, plany na przyszłość, marzenia, życzenia</i></p>
---------------------------	--

<p>Kunst Kino Theater Literatur Musik</p>	<p>ins Museum /Theater gehen (iść do muzeum/ do teatru) ein Liebhaber der Kunst/ Theater sein (być miłośnikiem sztuki/ teatru)</p> <p>klassische/moderne Kunst – sztuka klasyczna/nowoczesna Gemälde sammeln – kolekcjonować obrazy das Kulturmuseum – muzeum kultury das Naturkundemuseum – muzeum przyrodnicze das Kunstmuseum – muzeum sztuki Technisches Museum – muzeum techniki der Führer – przewodnik (mit Führer besichtigen)</p> <p>der Kunstschatz – skarb sztuki wertvoll Sammlung – cenny zbiór sehenswert – godny obejrzenia weltbekannt – znany w świecie</p> <p>bewundern – podziwiać das Museum besichtigen – zwiedzać muzeum Gemäldegalerie besuchen – odwiedzić galerię obrazów</p>
---	---

	<p>das Museum ist geöffnet/ geschlossen (muzeum jest otwarte/zamknięte) Montags geschlossen – w poniedziałki zamknięte Eintritt frei – wstęp wolny</p> <p>lyrische Literatur – literatura liryczna die Volksliteratur – literatura ludowa schöne Literatur – literatura piękna historischer Roman – powieść historyczna der Kriminalroman (Krimi) – powieść kryminalna der Abenteuerroman – powieść przygodowa Bücherfreund sein – być miłośnikiem książek in die Buchhandlung gehen – iść do księgarni ein Autogramm bekommen – otrzymać autograf dichten – pisać wiersze das Buch ist ein Bestseller -</p> <p>der Konzertsaal – sala koncertowa Orgelkonzert – koncert organowy klassische Musik – muzyka klasyczna die Volksmusik – muzyka ludowa die Unterhaltungsmusik – muzyka rozrywkowa</p> <p>meine beliebte Melodie/ Lied – ulubiona melodia/piosenka Musik lieben – kochać muzykę eine Melodie summen – nucić melodię zur Gitarre singen – śpiewać przy gitarze in einem Chor mitsingen – śpiewać w chórze in der Musikkapelle spielen/singen -grać/śpiewać w kapeli</p> <p>Beifall klatschen – bić brawo viel Beifall ernten – zebrać wiele braw anhaltender Beifall – długie oklaski/ aplauz</p> <p>ein Schauspiel in 3 Akten – sztuka w 3 aktach Du musst dir unbedingt diesen Film / Theaterstück ansehen. (Musisz koniecznie zobaczyć ten film/sztukę teatralną) <i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, podstawowe dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze</i></p>
<p>Wissenschaft Technik</p>	<p>die technische Wissenschaft – nauki techniczne die Entdeckung– odkrycie erfinden – wynaleźć Mathematik/ Medizin/Technik studieren wissenschaftlich arbeiten – pracować naukowo der Vortrag - wykład an der Universität studieren – studiować na uniwersytecie Polytechnische Hochschule – politechnika</p>

	<p>das Experiment – eksperyment das Labor - laboratorium ein Problem durchdiskutieren – przedyskutować problem Forschungsarbeiten durchführen – przeprowadzać prace badawcze</p> <p>benutzen – używać auschalten – wyłączyć (der Auschalter – wyłącznik) anschalten - włączyć der Stecker – wtyczka die Steckdose – gniazdko elektrisch – elektryczny die Glühbirne einschrauben - wkręcić żarówkę abschnitten – odciąć</p> <p>przymocować - befestigen budować - bauen rebuilden- przebudować- umbauen zburzyć- abreißen zepsuć – verderben betonować – betonieren malować- streichen mischen beton – Beton mischen projektować - entwerfen montieren- aufbauen (montieren)</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, odkrycia naukowe, prace badawcze, wynalazki, obsługa i korzystanie z urządzeń technicznych</i></p>
<p>Staat Regierung Politik</p>	<p>das Regierungsprogramm- program rządowy die Politik - polityka der Premierminister – premier der Präsident – prezydent einen Staat regieren – rządzić państwem der Minister- minister die Regierung – rząd der Senator – senator der Abgeordnete- poseł die Partei- partia der Gesetz- ustawa</p> <p>die Wahlen zum parlament – wybory do parlamentu die Wahl verlief ruhig – wybory przebiegały spokojnie sein Stimm aus ... geben – oddać głos na</p> <p>In Polen gibt es ebenfalls ein Zweikammersystem mit Sejm und Senat.</p>

	<p>die Verwaltung – administracja der Bürgermeister – burmistrz Stadtamt- urząd miejski Landkreis - powiat</p> <p>Der Powiat Myślenicki ist ein Landkreis der <u>polnischen</u> <u>Woiwodschaft Klempolen</u>. Er liegt im zentralen bis westlichen Teil Klempolens.</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, struktura państwa, urzędy</i></p>
<p>Konflikte</p>	<p>der Protest – protest (gewaltsam – gwałtowny) der Streik- strajk (legal, illegal – legalny-nielegalny)) der Terrorismus- terroryzm die Friedendemonstration- demonstracja pokojowa das Opfer – ofiara politische/ wirtschaftliche Krise (kryzys polityczny/ gospodarczy) demonstrieren gegen... - demonstrować przeciw... zum Streik anrufen – nawoływać do strajku</p> <p>ich bin für ... jestem za ich bin gegen jestem przeciw</p> <p>verhandeln - negocjować Steine werfen – rzucać kamienie verletzen – zranić marschieren – maszerować protestieren – protestować provozieren – prowokować zanken – zwymyślać, zbesztać töten - zabić</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, konflikty</i></p>
<p>Verbrechen Gericht Strafe</p>	<p>der Diebstahl – kradzież (mit Einbruch – z włamaniem) der Dieb – złodziej (Taschendieb/ Ladendieb) der Mord – morderstwo der Mordedersuch – usiłowanie zabójstwa der Betrug- oszustwo das Prügeln – pobicie der Schmuggel – przemyt das Schmiergeld - łapówka</p> <p>getötet – zabity ermordet – zamordowany geplant – zaplanowany</p>

	<p>gefährlich – niebezpieczny brutal – brutalny schrecklich – okropny</p> <p>Diebstahl/ Mord begehen – popełnić kradzież/ morderstwo zu einem Monat Haft verurteilen – skazać na 1 m-c aresztu im Haft nehmen - zaarrestować der Bulle – gliniarz (der Polizist- policjant) die Polizei anrufen – wezwać policję</p> <p>das Gericht - sąd der Angeklagte- oskarżony der Jurist - prawnik (der Anwalt –adwokat) der Richter – sędzia die Vernehmung – przesłuchanie der Zeuge – świadek der Prozeß – proces sądowy die Aussage machen – złożyć zeznanie schuldig/ unschuldig sein – być winny / niewinny das Urteil – wyrok bestrafen – ukarać</p> <p>die Geldstrafe/ Geldbuße in Höhe ... – grzywna w wysokości ...</p> <p><i>wymaganie egzaminacyjne: stosowanie struktur gramatyczno-leksykalnych, przestępczość</i></p>
--	--

Opracowanie : L.Hanusiak
IX 2011